

הנהלה, ירושלים

ז' חשון תשפ"ו
29 אוקטובר 2025

נייר עמדה – סמכות האפוטרופוס הכללי לאשר פעולות כלכליות על אף הוראות מפורשות בייפוי כוח מתמשך הקובעות כי ההכרעה בעניין תובא בפני בית המשפט

רקע

ביום 8 באוגוסט 2025 נכנס לתוקף תיקון מס' 21 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשפ"ד-2024 (להלן: "**תיקון 21**" או "**החוק**"), לפי העניין. תיקון 21 הכניס שינויים מהותיים להוראות החוק הנוגעות לאישור פעולות מסוימות הנעשות בשם הממנה (או קטין/אדם שמונה לו אפוטרופוס), ובין היתר, הוסף לחוק סעיף 74א, הקובע מנגנון וסדרי דין חדשים להגשת בקשות לאישור פעולות לאפוטרופוס הכללי, במקום הצורך באישור בית המשפט.

הוראות בייפוי הכוח המתייחסות לאישורי בית המשפט

לעיתים נכללת בייפוי כוח מתמשך הוראה מפורשת לפיה בכל הנוגע לפעולה רכושית מסוימת, מבקש הממנה כי האישור יעשה על ידי בית המשפט. במקרה זה, האם ההוראה של הממנה גוברת על הסמכות שהוענקה לאפוטרופוס הכללי בסעיף 74א לחוק לאשר פעולה כלכלית חלף בית משפט?

נוכח העובדה, שמטרת תיקון החוק היא לייעל את תהליך האישור של פעולה כלכלית עבור הממנה ולהעביר את מרכז הכובד לבחינה ראשונית אצל האפוטרופוס הכללי, כרשות מומחית, עמדת האפוטרופוס הכללי היא שסעיף 74א לחוק הוא **סעיף קוגנטי**. קרי, לא ניתן להתנות על הוראותיו באמצעות הנחיות מקדימות בייפוי כוח מתמשך שכן ייפוי כוח מתמשך אינו יכול להקנות לבית המשפט סמכות שלא נקבעה בחוק, ומשכך כל הוראה המנוגדת לסעיף 74א חסרת תוקף. **בהתאם לכך, אם הממנה קבע במפורש בייפוי הכוח המתמשך כי פעולה כלכלית מסוימת טעונה אישור בית המשפט - הבקשה תוגש לאפוטרופוס הכללי, ולא לבית המשפט, ובסמכות האפוטרופוס הכללי לבחון את הבקשה, ולתת אישור במקרים המתאימים והכל בהתאם לתיקון החוק.**

נדגיש כי עמדה זו חלה גם במקרים בהם נערך ייפוי הכוח המתמשך **טרם** תיקון החוק. במקרים אלו, הרי שנכון לשעת עריכת המסמך, בקשות מעין אלה היו נדונות רק בפני בית המשפט, בהתאם לנוסח ערב כניסת התיקון לתוקף, ומכאן כי זו האפשרות היחידה שעמדה בפני הממנים עת ערכו את מסמך ייפוי הכוח המתמשך. כלומר במקרים אלו הכללת ההוראות לעניין אישור בית המשפט בייפוי הכוח המתמשך הייתה למעשה חזרה על הוראות הדין. כעת, משהשתנו הוראות הדין, יש לפרש את הוראות ייפוי הכוח המתמשך כמפנות להוראות הדין לאחר השינוי.

כמו כן, בתיקון החוק נקבעה הוראת תחילה לפיה הוראותיו יחולו על בקשות לאישור פעולות שיוגשו לאחר תחילת התיקון, ולא נקבעה הוראת מעבר או הוראת תחילה מיוחדת או שונה לעניין בקשות המוגשות בידי מיופה כוח לפי ייפוי כוח מתמשך בתוקף שנערך לפני תיקון החוק. כך שביר

כי השינוי בהוראות הדין חל גם על בקשות מעין אלו. יתירה מכך, עמדת האפוטרופוס הכללי, היא שאין כל שוני מהותי בין ייפוי כוח שנחתם ערב תיקון החוק לבין ייפוי כוח שנחתם לאחריו. המועד המהותי הקובע הוא המועד בו נצרך מיופה הכוח לאישור לפעולה, וישנה חשיבות בשמירה על אחידות תהליכית בכלל המקרים וזאת לטובת ציבור הממנים ומיופי הכוח.

יובהר, כי בהתאם להוראות התיקון, אם האפוטרופוס הכללי לא ימצא לנכון לאשר את הבקשה, או שקיימות נסיבות המנויות בסעיף 74א(ד) לחוק שבגינן האפוטרופוס הכללי אינו "נזקק" לבקשה (לדוגמה, התנגדות הממנה, או שהבקשה מנוגדת להנחיות מקדימות מהותיות שהופקדו אצל האפוטרופוס הכללי) הבקשה תועבר, אם המבקש מעוניין בכך, להמשך דיון בבית המשפט, אשר יבחן אותה ויכריע בה בהתאם להוראות החוק.

סיכום

תיקון 21 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, שינה את הדין הקיים ביחס להליכי אישור פעולות על פי ייפוי כוח מתמשך. סעיף 74א לחוק קובע כי בקשות לאישור פעולה כלכלית יוגשו לאפוטרופוס הכללי. נוכח תיקון החוק, עמדת האפוטרופוס הכללי היא כי הוראות הדין גוברות על הוראות מפורשות בייפוי כוח מתמשך הקובעות סמכות אישור לבית המשפט במקום לאפוטרופוס הכללי, שכן הוראת החוק היא קוגנטית, שקובעת את הסדר התהליכי לאישור פעולה. עמדה זו חלה על כלל הבקשות המוגשות לאחר כניסת החוק לתוקף, בין אם ייפוי הכוח נערך לפני תיקון החוק או לאחריו.

כהערה לסיום יצוין כי האפוטרופוס הכללי ממליץ שלא לחזור על הוראות הדין בייפוי הכוח המתמשך עצמו, לרבות לעניין הפעולות הטעונות אישור שכן הוראות הדין הן כלליות וממילא עשויות להשתנות מעת לעת. יש לשקף בייפוי הכוח המתמשך את רצונו של הממנה וההנחיות שהוא מבקש לתת למיופה הכוח. ככל שהדין מחייב את אישור הפעולה עליה הנחה הממנה אזי ברי כי מיופה הכוח יידרש לקבל אישור כאמור, תוך שהאפוטרופוס הכללי ייתן משקל משמעותי לרצונו של הממנה בבחינת הבקשה.

בכבוד רב,

בן ציון פיגלסון, עו"ד

האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה